

Pravidlo o rytmickej krátenej

- v slovenčine platí pravidlo, podľa ktorého **nesmú po sebe nasledovať dve dlhé slabiky**
- dlhá slabika je slabika, ktorá obsahuje: **dlhú samohlásku** (á, é, í, ó, ú), **dvojhlasiku** (ia, ie, iu, ô) alebo **dlhú spoluhlásku** (ř, ř)

Uplatnenie pravidla o rytmickej krátenej:

- aby platilo pravidlo o rytmickej krátenej, slabika nasledujúca po dlhej slabike sa skraca

príklady:

- **prípona -ár** (tvoríme ňou podstatné mená mužského rodu – stavba - stavbár, murovať - murár...)

ALE! mlieko – mliekar (slabika **mlie-** je dlhá, nasledujúca musí byť krátka)

- **prídavné mená**, ktoré skloňujeme podľa vzoru pekný majú na konci -ý (červený, vysoký, dobrý...)

ALE! správny, krásny, čierny... – prvé slabiky sú dlhé, ďalšie musia byť krátke

- **vzor žena** – D. pl. – ženám (knihám, vodám...), L. pl. – ženách (knihách, vodách)

ALE! D. pl. - kávam, riekam, L. pl – kávach, riekach

Výnimky z pravidla o rytmickej krátenej:

- v SJ existujú aj prípady, kedy sa pravidlo o rytmickej krátenej porušuje (tzv. výnimky z rytmickej krátenej) – po sebe nasledujú dve dlhé slabiky

príklady:

- podstatné mená, ktoré skloňujeme podľa **vzoru ulica** (z priadzí, vóní...), **dlaň** (sietí...), **vysvedčenie** (prútie, trnie, v trní...)
- prídavné mená, ktoré skloňujeme podľa vzoru **páví** (líščí, kohútia, kohútí, motýlie...)
- **zložené číslovky** (tisíc násobný, viackrát...)

Úlohy na precvičenie - riešenie:

1. Vysvetli pravidlo o rytmickej krátení:

2. Doplň chýbajúce písmená:

motýl__ krídla, o čísl__ch, smiešn__ vtip, v líšč__m kožucho, so sviež__m dychom,
kohút__ hrebeň, prevádzk__r obchodu, komin__r, pacientk__m na izbe,
na zaujímavých miest__ch, v biel__ch teplákoch

3. V ktorej možnosti sa vo všetkých slovách uplatňuje rytmické krátenie?

- a.) škôlkar, miestam, mliečny
- b.) mliekar, vtáčí, sieťam
- c.) sieťach, súci, výborný

4. Podčiarkni slová, v ktorých je porušené pravidlo o rytmickej krátení:

dobrý, líščia, schôdzí, pracovitá, náplň, výziev, hlásia, láska, trnie, nádoba, plášť

5. Prídavné mená nahraď synonymami, v ktorých sa uplatňuje pravidlo o rytmickej krátení:

oblý kameň - _____

bledá stena - _____

čerstvý vietor - _____

pekná kabelka - _____

nenaplnený pohár - _____

vzdelaný študent - _____

Úlohy na precvičenie:

1. Vysvetli pravidlo o rytmickej krátení:

2. Doplň chýbajúce písmená:

motýlie krídla, o číslach, smiešny vtip, v líščom kožuchu, so sviežim dychom,
kohútí hrebeň, prevádzkar obchodu, kominár, pacientkam na izbe,
na zaujímavých miestach, v bielych tepláčkach

3. V ktorej možnosti sa vo všetkých slovách uplatňuje rytmickej krátenie?

a.) škôlkar, miestam, mliečny

b.) mliekar, vtáčí, sieťam

c.) sieťach, súci, výborný

4. Podčiarkni slová, v ktorých je porušené pravidlo o rytmickej krátení:

dobry, líščia, schôdzi, pracovitá, náplň, výziev, hlásia, láska, trnie, nádoba, plášť

5. Prídavné mená nahrad' synonymami, v ktorých sa uplatňuje pravidlo o rytmickej krátení:

oblý kameň - okrúhly

bledá stena - biela

čerstvý vietor - svieži

pekná kabelka - krásna

nenaplnený pohár - prázdny

vzdelaný študent - múdry